

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 29.11.2005
KOM(2005) 620 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI BEI
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

Teroristų finansavimo prevencija ir kova su juo stiprinant koordinavimą nacionaliniu lygmeniu ir didinant nepelno sektoriaus skaidrumą.

I VADAS

Sutrukdyti teroristams pasinaudoti finansiniais ištekliais yra vienas iš svarbiausių ES kovos su terorizmu principų. Jis pabrėžiamas Kovos su terorizmu veiksmų plane¹ ir po išpuolių Madride ir Londone Tarybos priimtose deklaracijose². Tolesnė ES politika šioje srityje buvo nustatyta 2004 m. spalio mėn. Komisijos komunikatu³ ir 2004 m. gruodžio mėn. ES kovos su teroristų finansavimu strategija⁴. Šiuose dokumentuose aiškiai parodoma, kad šis darbas yra svarbus ne tik sutrukdant teroristams pasinaudoti lėšomis, bet taip pat naudojant kiek įmanoma daugiau finansinės žvalgybos visais kovos su teroristų veikla aspektais.

2004 m. kovo 25 d. Deklaracijoje dėl kovos su terorizmu Europos Vadovų Taryba paragino valstybes nares „didinti nacionalinių kompetentingų institucijų, finansinės žvalgybos padalinių ir privačių finansų įstaigų bendradarbiavimą, siekiant pagerinti keitimasi informacija apie teroristų finansavimą“⁵. Deklaracijoje Komisija taip pat raginama apsvastyti, kaip pagerinti nepelno organizacijų (NPO), kuriomis gali pasinaudoti teroristai, kad gautų lėšų savo veiklai finansuoti, reguliavimą ir skaidrumą. Komunikate nagrinėjami šie pagrindiniai kovos su teroristų finansavimu elementai. I dalyje nagrinėjami koordinavimo nacionaliniu lygiu klausimai. II dalyje kalbama apie nepelno sektoriaus pažeidžiamumą teroristų finansavimui bei išdėstomos rekomendacijos valstybėms narėms ir NPO elgesio kodekso pagrindinės nuostatos, kurios pateikiamos šio komunikato priede.

I DALIS – NACIONALINĖS KOORDINAVIMO STRUKTŪROS

Pasitvirtino, kad abipusis terorizmo vertinimas („Nacionalinės antiteroristinės priemonės – nacionalinės sistemos ir gebėjimų kovoti su terorizmu gerinimas“)⁶ yra vertinga priemonė, padedanti valstybėms narėms įvertinti savo nacionalines kovos su terorizmu priemones. Abipusis vertinimas apėmė ir kovą su terorizmo finansavimu. Dėl didelės užduoties apimties šalių ataskaitose ir rekomendacijose terorizmo finansavimas ne visada buvo nagrinėjamas itin išsamiai. Todėl sprendžiant kovos su terorizmo finansavimu klausimus ir remiantis išvadamis, išdėstytais šiame komunikate – galima tema tęsiant abipusį įvertinimą, dėmesį reikėtų sutelkti į nacionalinę sistemą.

¹ Kovos su terorizmu veiksmų planas, 10586/04, 2004 m. birželio 15 d. (Tarybos dokumentas).

² 2004 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos priimta Deklaracija dėl kovos su terorizmu; 2005 m. liepos 13 d. neeiliniame Tarybos posėdyje (Teisingumas ir vidaus reikalai) priimta Tarybos deklaracija dėl ES atsako į sprogimus Londone.

³ Komisijos komunikatas dėl teroristų finansavimo prevencijos ir kovos su juo, 2004 m. spalio 20 d., KOM(2004) 700.

⁴ „Kova su teroristų finansavimu“, Europos Vadovų Tarybai pateikė generalinis sekretorius (vyriausiasis įgaliotinis) ir Komisija. 16089/04, 2004 m. gruodžio 14 d. (Tarybos dokumentas).

⁵ 31-ąja iš 40-ies Finansinių veiksmų darbo grupės rekomendacijų šalys raginamos užtikrinti, kad „politikos formuotojai, finansinės žvalgybos padaliniai, teisėsauga ir priežiūros institucijos turės veiksmingus mechanizmus, kurie leis jiems bendradarbiauti ir prireikus šalies viduje tarpusavyje koordinuoti politikos ir veiklos, skirtos kovoti su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, kūrimą ir įgyvendinimą“.

⁶ Po 2001 m. rugsėjo 11 d. išpuolių, 2001 m. rugsėjo mėn. TVR Taryba pradėjo nacionalinių antiteroristinių priemonių vertinimą.

Hagos programoje konstatuojama, jog ES negalima apsiriboti vien tik tuo, kad informacija kerta sienas⁷. Tačiau veiksmingas keitimasis ES kompetentingų institucijų informacija priklauso nuo išsamaus ir veiksmingo koordinavimo nacionaliniu lygmeniu, atitinkamą informaciją nustatant, darant dalines nuorodas į ją ir ją analizuojant bei sukaupiant patikimos aukštos kokybės žvalgybos informacijos apie nusikaltimus. Labai svarbu nacionaliniu lygiu gerai koordinuoti keitimąsi informacija, kad „prieinamumo principas“⁸ būtų veiksmingai įgyvendinamas, nes trūkstant tinkamo koordinavimo nacionaliniu lygmeniu ir aukštos kokybės žvalgybos informacijos apie nusikaltimus, informacijos ir (arba) žvalgybos ES lygmeniu gali ir nebūti.

ES kovos su teroristų finansavimu strategijoje Komisija raginama įvertinti nacionalines koordinavimo struktūras, lyginant įvairias ministerijas, agentūras ir kitas institucijas, dalyvaujančias kovos su terorizmo finansavimu darbe. Joje Komisija raginama apsvarstyti galimus papildomo teisėsaugos ir (arba) žvalgybos tarnybų ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo metodus. Komisijos analizė daugiausia grindžiama valstybių narių atsakymais į klausimą, išsiųstą ES 25 2005 m. kovo mėn. viduryje bei diskusijomis su Europolu ir pramonės atstovais.

Atsakydamos į šio klausimyno klausimus, valstybės narės patvirtino, kad tarp valstybinių įstaigų, dalyvaujančių kovoje su terorizmo finansavimu yra finansų, teisingumo, vidaus reikalų ir užsienio reikalų ministerijos, izdo departamentas bei finansinės žvalgybos padalinys, specializuota finansų policija, prokuratūra, muitinė, mokesčių tarnybos, žvalgybos tarnybos, finansų reguliavimo institucijos ir centrinis bankas (atitinkamos įstaigos).

Dauguma valstybių narių pabrėžė atitinkamų įstaigų veiklos koordinavimo užtikrinimo privalumus:

„...daugumos kompetentingų įstaigų atstovai susitinka vienoje vietoje ir tiesiogiai keičiasi svarbia informacija, ją vertina ir bendro sutarimo pagrindu tobulina galutinį produktą, skirtą tiems, kurie priima sprendimus. Kolektyvinis idėjų svarstymas tokiuose betarpiškuose ekspertų susitikimuose ypač naudingas ir yra galimybė spręsti atskirus klausimus apimant viską.“⁹

Nacionalinių agentūrų veiklos koordinavimas ir dalinimasis informacija buvo pabrėžiamas Tarybos geriausios praktikos dokumente dėl finansinių ribojančių priemonių kovoje su terorizmu¹⁰. Šiame komunikate pateikiama analizė yra suderinama su šiuo požiūriu ir jį papildo.

Valstybių narių koordinavimo struktūrų analizė atskleidžia i) daug horizontalios geriausios praktikos pavyzdžių, kaip sustiprinti koordinavimą su **visomis** atitinkamomis įstaigomis, ir ii) sritis, kuriose **tam tikroms** atitinkamoms įstaigoms būdingos priemonės gali sustiprinti koordinavimą ir keitimąsi informacija. Pastarasis aspektas nagrinėjamas 1 dalyje, o koordinavimo klausimai, susiję su konkrečiomis atitinkamomis įstaigomis, išdėstomi 2 dalyje.

⁷ Hagos programa: laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje. Briuselis, 2004 m. gruodžio 13 d., 16054/04 (Tarybos dokumentas). Žr. pasiūlymą dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keitimosi informacija pagal prieinamumo principą, KOM(2005) 490, 2005 m. spalio 12 d.

⁸ Žr. Hagos programos 2 dalį dėl keitimosi informacija teisėsaugos tikslais gerinimo.

⁹ Slovėnijos Respublikos nuolatinės atstovybės Europos Sąjungoje pateiktas atsakymas į Komisijos klausimą.

¹⁰ Tarybos dokumentas 13851/4/04 rev 4.

3 dalyje nagrinėjami klausimai, susiję su atitinkamų įstaigų ir privataus sektoriaus koordinavimu. Visais atvejais ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas duomenų apsaugos taisyklėms, įskaitant atitinkamose duomenų bazėse saugomos informacijos tikslumo apsaugos priemonės.

1. HORIZONTALIOSIOS KOORDINAVIMO STRUKTŪROS, KURIOSE VEIKIA VISOS ATITINKAMOS ĮSTAIGOS

Nacionalinių koordinavimo struktūrų analizė atskleidė kelis horizontaliosios geriausios praktikos stiprinant atitinkamų įstaigų keitimąsi informacija nacionaliniu lygmeniu pavyzdžius, dėl kurių galima daryti tokias išvadas:

- 1.1. Padedant spręsti politinio koordinavimo klausimus, galima svarstyti galimybę sukurti visas atitinkamas įstaigas apimančią nacionalinę sistemą.** Ji padės pasiekti bendro sutarimo dėl nacionalinės kovos su terorizmu strategijos. Ji prisidėtų prie pasitikėjimo agentūromis kūrimo, supratimo ir tikėjimo jomis. Tarp pagrindinių planų būtų parengti Bendrą kovos su terorizmu veiksmų planą, bendras kovos su terorizmo finansavimu rizikos ir grėsmių analizės bei kitus kovos su terorizmo finansavimu tyrimus¹¹. Turėtų būti sukurtos struktūros, užtikrinančios, kad su atitinkamomis įstaigomis būtų tariamasi, kad jos padėtų rengti bendras žvalgybines metodus, kuriuos naudoja teroristai savo veiklai finansuoti, analizės ir dėl jų susitartų. Taip pat reikėtų atsižvelgti į naudą, kurią teikia atitinkamų privataus sektoriaus atstovų dalyvavimas šiame darbe.
- 1.2. Padedant spręsti praktinius klausimus, galima svarstyti galimybę suburti atitinkamas įstaigas: žvalgybos tarnybas, teisėsaugos institucijas, prokuratūrą, finansinės žvalgybos padalinius, mokesčių tarnybas ir finansų reguliavimo įstaigas.** Tokiai grupei galėtų būti suteiktas įgaliojimas įvairiais aspektais peržūrėti žvalgybos bylas. Praktinė nauda būtų tokia: i) atskleidžiamos sąsajos, kurios kitu atveju gali būti ir neatskleistos; ii) rekomenduojami tyrimų metodų pakeitimai ir užtikrinama, kad tyrimuose remiamasi žvalgybine medžiaga; iii) vengiama dubliavimo; iv) padedama nustatyti sąsajas tarp įtariamųjų ir v) padedama parengti bendrus susijusių tyrimų vertinimus.
- 1.3. Praktinį koordinavimą būtų galima toliau stiprinti nacionaliniais tinklais, sujungiančiais kiekvienos valstybės narės finansinės žvalgybos padalinius, informaciją pateikiančias įstaigas bei atitinkamas įstaigas.** Taip būtų sukurta automatinė, bet saugi elektroninė aplinka gauti, tvarkyti ir skleisti finansinės žvalgybos informaciją. Ji padėtų tiesiogiai perduoti finansų įstaigų informaciją į specialias duomenų bazes finansinės žvalgybos padaliniuose, paremti kompiuterinį finansinės žvalgybos informacijos rengimą finansinės žvalgybos padaliniuose ir leisti automatizuotą finansinės žvalgybos padalinių ir atitinkamų įstaigų keitimąsi informacija. Šis darbas šiuo metu vertinamas finansinės žvalgybos padalinių NET projektu.

¹¹ Viena valstybė narė pabrėžė reguliarių teminių tyrimų, pavyzdžiui, šešėlinio lėšų judėjimo, susijusio su terorizmo finansavimu, vertę.

- 1.4. **Žvalgybinės informacijos rinkimo, analizės ir skleidimo minimalūs standartai.** Jie padėtų surinkti žvalgybinę informaciją, ją dalintis bei remti žvalgybine informacija ir rizika paremtą metodą. Standartuose turėtų būti pabrėžiamas poreikis nustatyti surinktos informacijos reikšmę ir vertę bei bendras išipareigojimas tą informaciją nedelsiant paskleisti įgaliojimus turintiems asmenims iš kitų atitinkamų įstaigų.
- 1.5. **Minimalių informacijos tvarkymo standartų,** pavyzdžiui, slaptumo lygių, saugumo leidimų, dokumentų tvarkymo kodų sukūrimas padėtų atitinkamoms įstaigoms sparčiai ir veiksmingai keistis informacija bei tokį keitimąsi išplėstų.
- 1.6. **Finansinė žvalgyba turėtų paremti bendrą kovos su terorizmu veiklą ir ją papildyti.** Į bendrą kovos su terorizmu veiklą integruojant įstaigos, atsakingos už kovos su terorizmo finansavimu koordinavimą, darbą, būtų galima užtikrinti, kad finansinė žvalgyba bus sudėtinė kovos su terorizmu dalis. Ji taip pat turėtų būti vertinga dėl to, kad užpildytų galimas specializuotos kovos su terorizmo finansavimu policijos, kovos su terorizmu policijos ir žvalgybos tarnybų spragas.

2. TAM TIKROMS ATITINKAMOMS ĮSTAIGOMS BŪDINGOS KOORDINAVIMO STRUKTŪROS

- 2.1. Kai kurios valstybės narės pranešė, kad **turi formalizuotas finansų, vidaus reikalų ir teisingumo ministerijų informacijos apie teroristų finansavimą keitimosi struktūras** ir aprašė, kaip šis procesas, draugėn subūrus žvalgybos tarnybas, specializuotą policiją ir finansinės žvalgybos padalinius, suteikė naują akstiną kovoti su teroristų finansavimu.
- 2.2. Kai kurios valstybės narės nurodė **tarpinstitucinės įstaigos, skirtos nustatyti, atsekti ir išaldyti nusikaltėlių arba teroristų turta**, naudą. Tokios „turto tyrimo įstaigos“, turinčios labai išstobulintus gebėjimus atlikti finansų tyrimą, turėtų būti pajėgios pasinaudoti papildomais policijos, prokuratūros, mokesčių tarnybų, muitinės ir kitų atitinkamų tarnybų gebėjimais bei būti ekspertinių žinių šaltiniu visuose teroristų veiklos (ir kitų rimtų nusikaltimų) tyrimuose.
- 2.3. Valstybės narės turėtų **remti teisėsaugos informuotumą apie finansinės žvalgybos padalinių galimą vaidmenį padedant jai kovoti su terorizmo finansavimu** ir kitais nusikaltimais. Pasirašyti finansinės žvalgybos padalinių ir kitų agentūrų susitarimo memorandumai gali padėti sukurti veiksmingo naudojimosi finansų informacija sistemą.
- 2.4. Finansinės žvalgybos padalinių kovos su terorizmo finansavimu ekspertai turi turėti **atitinkamus saugumo leidimus**, kurie leistų jiems gauti, perduoti ir kartu analizuoti žvalgybos tarnybų arba saugumo koduotus duomenis tvarkančių atitinkamų įstaigų turimą finansinę žvalgybos informaciją. Taip pat svarstytinas atitinkamų saugumo leidimų poreikis kitoms atitinkamoms įstaigoms, kad prireikus įslaptinta informacija galima būtų dalintis ir ją kartu analizuoti.

Atitinkamų įstaigų abipusio supratimo stiprinimas

- 2.5. Panašu, kad koordinavimą kovojant su teroristų finansavimu galima palengvinti, jei **į finansinės žvalgybos padalinius įtraukiamas paskirtasis kovos su terorizmo finansavimu padalinys**, padedantis glaudžiau koordinuoti kitų atitinkamų įstaigų kovos su terorizmo finansavimu ir kovos su terorizmu ekspertų veiksmus. Sutelkti finansinės žvalgybos padalinių kovos su terorizmo finansavimu ekspertai taip pat užtikrins geresnę kovos su terorizmo finansavimu tipologijų išmanymą ir taip padės išaiškinti didelės rizikos atvejus ir nustatyti jų prioritetą. Šie ekspertų padaliniai turėtų užtikrinti, kad per struktūrizuotą koordinavimą su policija, prokurais ir žvalgybos tarnybomis bus taikomas bendras daugelio agentūrų metodas. Tokius padalinius reikėtų skatinti lyginti savo metodus su kitų valstybių narių kolegu metodais.
- 2.6. Stiprindamos abipusį supratimą, ypač ten, kur nėra formalių struktūrų, valstybės narės turėtų skatinti **tyrimą atliekančių žemiausios instancijos teismo, prokuratūros, finansų tyrimų tarnybų pareigūnų, analitikų ir kitų finansinės žvalgybos darbuotojų komandiravimą į finansinės žvalgybos padalinius**, taip pat į atitinkamas įstaigas bei iš jų.
- 2.7. **Atitinkamos įstaigos privalo aiškiai suprasti viena kitos vaidmenis ir užtikrinti, kad veiks sistemos, leidžiančios informacijai greitai judėti ten, iš kur veikti geriausia.** Pavyzdžiui, tai užtikrins, kad policijos ir teismų informacija apie žinomus įtariamuosius bus sparčiai perduodama užsienio reikalų ministerijos pareigūnams, atsakingiems už Tarybai arba JT Saugumo tarybai pateikiamus prašymus dėl prevencinių finansinių ribojančių priemonių (sankcijų) paskyrimo, kad jos būtų taikomos atsižvelgiant į jų lėšas ir turtą. Tiriančios institucijos turėtų apsvastyti, ar administracinių išaldymo priemonių reikalavimai tenkinami ir ar toks išaldymas yra tinkamas, o atitinkamais atvejais, suformuluoti tokių priemonių taikymo prašymus. Panašiai daroma tada, kai muitinė ties siena arba kitoje vietoje konfiskuoja grynuosius pinigus ir yra įtarimas, kad juos galima sieti su terorizmu, – tada turėtų būti pranešama finansinės žvalgybos padaliniui, kad atsirastų galimybė surasti susijusią informaciją.

Finansinės žvalgybos optimalaus panaudojimo užtikrinimas

- 2.8. **Pagrindinių žodžių, pagrindinių vardų arba pavardžių ir kitų identifikavimo priemonių naudojimas, siekiant paskatinti neatidėliotiną teroristų, susijusių su įtartinais pranešimais apie pervedimus, nustatymą.** Turėtų būti nustatytos atitinkamos finansinės žvalgybos padalinių ir operatyvinių specializuotų tarnybų bendradarbiavimo formos, taip pat ir keitimasis informacija žvalgybos tikslais apie įtartinus pervedimus ir galimas teroristinių išpuolių sužlugdymas.

Bendras įgūdžių derinimas

- 2.9. **Kovos su terorizmo finansavimu darbo sudėtingumas yra tas, kad dažnai reikia derinti pažangią praktiką ir žinias, pavyzdžiui,** prireikus leidžiant papildomų įgūdžių turinčius ekspertus *ad hoc* pagrindu komandiruoti dirbti tam tikrame projekte, tyrime arba vykdant baudžiamąjį persekiojimą. Viena valstybė narė pateikė pavyzdį: buvo sukurtos atitinkamos struktūros, leidusios ekspertinių finansinių nusikaltimų žinių turinčiam prokurorui dirbti kovos su terorizmo

finansavimu byloje su kovos su terorizmu žinių turinčiu prokuroru ir tą darbą palengvinusios.

Platesnė visuomenės informavimo veikla

- 2.10. Siekdamas užtikrinti, kad informaciją pateikiančioms įstaigoms būtų pranešama apie tipologijas ir grėsmes, valstybės narės kartu su finansų ir kitomis įstaigomis turėtų užtikrinti, kad **finansinių paslaugų vartotojams bus pranešta, kad jie gali prisidėti prie viešojo ir privataus sektorių pastangų** kovoti su terorizmo finansavimu ir kitais finansiniais nusikaltimais.

3. ATITINKAMOS ĮSTAIGOS IR PRIVATUS SEKTORIUS

Daugeliu atvejų teisėsaugos darbu svarbiausia ne bankų ir kitų įstaigų turima *per se* finansinė informacija, bet *žvalgybinė informacija*, kurią ta finansinė informacija gali suteikti. Dėl šios priežasties labai svarbu užtikrinti gerą atitinkamų įstaigų ir finansų įstaigų (bei kitų apie pinigų plovimą pranešančių įstaigų) koordinavimą tam, kad lengvai ir greitai bei tinkamai atitinkamoms įstaigoms vadovaujant būtų galima gauti būtiną informaciją¹². **Viešojo sektoriaus žvalgybinę informaciją gali papildyti finansų įstaigų informacija.** Pavyzdžiui, siekiant nustatyti įtariamuosius ir jų buvimo vietą, kai kuriose valstybėse narėse svarbi informacija buvo gauta išlaptinta informacija, pavyzdžiui, apie suklastotų tapatybės dokumentų duomenis, pasidalinus su finansų įstaigomis.

Galimybė pasinaudoti privataus sektoriaus finansine informacija

- 3.1. **Priemonės, leidžiančios kompetentingoms institucijoms sužinoti, ar įtariamas asmuo turi arba turėjo banko sąskaitą, ir gauti konkrečios informacijos apie sąskaitas ir banko operacijas pagal trečiosios kovos su pinigų plovimu direktyvos 32 straipsnį¹³.** Atsakydamos į anksčiau paminėtą klausimą, kai kurios valstybės narės nurodė nacionalinių banko sąskaitų registro naudą užtikrinant greitą įtartinų lėšų ir sąskaitų nustatymą. Tokiais registrais gali būti ir viena centrinė (nuolatos atnaujinama) duomenų bazė prieigos kodą turintiems vartotojams, kurių sąrašą turi ir kontroliuoja finansų įstaigos. Finansinės žvalgybos padalinys (FŽP) prisijungia remdamasis pranešimu apie įtartiną pervedimą, sėkmingos arba nesėkmingos paieškos pagrindu atskleidžia, ar įtartinas asmuo turi arba turėjo banko sąskaitą nurodytoje įstaigoje. Alternatyvus modelis leistų teisėsaugos tarnyboms, tiriančioms įtarimus dėl teroristų finansavimo, kreiptis į finansinės žvalgybos padalinius su prašymu gauti informacijos iš finansų įstaigų, ar įtariamasis turi arba turėjo sąskaitą. Siekdama įvertinti modelius, skirtus įgyvendinti minėtosios direktyvos 32 straipsnį, Komisija išsipareigoja toliau dirbti išvien su valstybėmis narėmis ir privačiu sektoriumi.

¹² *Tarptautinis* atitinkamų įstaigų bendradarbiavimas turėtų vykti pagal trečiosios kovos su pinigų plovimu direktyvos 28 straipsnį ir turėtų stiprinti, o ne mažinti, finansinės žvalgybos padalinių keitimąsi žvalgybine informacija.

¹³ Trečiosios kovos su pinigų plovimu direktyvos 32 straipsniu nustatoma, kad „valstybės narės reikalauja, kad jų kredito ir finansų įstaigos turėtų parengusios sistemas, leidžiančias visapusiškai ir greitai pagal nacionalinę teisę reaguoti į FŽP ar kitos institucijos paklausimus, ar per praėjusius penkerius metus jos turėjo dalykinių santykių su nurodytais fiziniais ar juridiniais asmenimis ir koks buvo tokių santykių pobūdis“.

- 3.2. Žvalgyba rodo, kad teroristai labai gerai išnaudoja galimybę pervesti pinigus tarp skirtingose valstybėse narėse esančių filialų, darydami daug smulkių pavedimų asmenims, siejamiems su ekstremistų grupuotėmis. Atskirai paėmus, visos šios perlaidos gali pasirodyti legalios. Kartu paėmus, jos gali sukelti įtarimų. **Pinigų pervedimo ir perlaidų paslaugas teikiančios institucijos turėtų užtikrinti, kad turi sistemas, leidžiančias joms** laikytis tarptautinių standartų dėl siuntėjo informacijos bei atitinkamų rizika pagrįsto kovos su pinigų plovimu arba kovos su terorizmo finansavimu priemonių metodo, taip pat įtariamųjų monitoringo, standartų.
- 3.3. Pažangi praktika rodo, kad apie įtartiną veiklą reikėtų pranešti **finansinės žvalgybos padaliniais net tuo atveju, kai ji nėra susijusi su pervedimu**, t. y. pakankamai didelį įtarimą kelia, kai finansų įstaiga atmeta prašymą atidaryti sąskaitą, nes, pavyzdžiui, asmuo nepateikia tinkamos tapatybę atskleidžiančios informacijos.

Bendradarbiavimo su privačiu sektoriumi rėmimas

- 3.4. Veiksmingo **vienos arba daugiau negu vienos atitinkamos įstaigos bei finansų ir kredito įstaigų ir kitų informaciją pateikiančių įstaigų ryšių palaikymo komitetų** veikimo skatinimas. Reguliarūs ryšių palaikymo komitetų, kuriems pirmininkauja nacionalinės kovą su terorizmo finansavimu koordinuojančios įstaigos ir (arba) finansinės žvalgybos padaliniai, posėdžiai yra labai svarbūs būdai sutelkti privatų sektorių ir jį įtraukti į veiklą, supažindinant jį su besivystančiomis teroristų finansavimo tipologijomis ir naujaisiais rizikos rodikliais. Be struktūrizuotų ryšių palaikymo komitetų finansų įstaigose turėtų būti paskirti kovos su terorizmo finansavimu ryšių centrai, kurie paspartintų finansinės žvalgybos padalinių ir kitų atitinkamų įstaigų ryšius. Reguliari grįžtamoji informacija informaciją pateikiančioms įstaigoms padės užtikrinti, kad finansinės žvalgybos padaliniais pateikiamos ataskaitos bus aukštos kokybės.
- 3.5. Daugiau negu vienoje valstybėje narėje veikiančios informaciją pateikiančios įstaigos turėtų siekti užtikrinti nacionalinių atsakingų už vykdymą pareigūnų koordinavimą, pavyzdžiui, per „**Europos reikalavimų atitikties funkciją**“. Taip bus siekiama nustatyti ryšius tarp įtartinų sandorių, nustatytų dviejose arba daugiau negu dviejose valstybėse narėse, ir nustatyti arba patvirtinti įtarimus esant susijusiems pervedimams į dvi arba daugiau negu dvi valstybes nares arba iš jų.
- 3.6. **Turėtų būti skatinamas finansų policijos, finansinės žvalgybos padalinių darbuotojų, žvalgybos personalo komandiravimas, nors ir trumpam laikotarpiui, pas privataus sektoriaus duomenų saugotojus.** Tai stiprina viešojo sektoriaus supratimą apie tai, kaip tvarkomi privataus sektoriaus duomenys, ar yra lengva (sunku) gauti tam tikros rūšies informacijos.

II DALIS – NPO PAŽEIDŽIAMUMAS TERORIZMO FINANSAVIMO IR KITO NUSIKALSTAMO IŠNAUDOJIMO ATVEJAIS

1. EUROPOS IR TARPTAUTINĖ APLINKA

Siekiant sumažinti pasinaudojimo nepelno sektoriumi pavojų, 2004 m. spalio mėn. Komisijos komunikate dėl teroristų finansavimo prevencijos numatyta galimybė parengti elgesio kodeksą¹⁴. Šiame dokumente pateikta rekomendacija ir elgesio kodekso pagrindinės nuostatos yra to komunikato tolesnės priemonės. Nors šiame komunikate dėmesys skiriamas tam, kaip neleisti teroristų finansuotojams pasinaudoti nepelno organizacijomis, didesnis skaidrumas ir atskaitomybės priemonės taip pat padės apsaugoti organizacijas nuo kitų nusikalstamo išnaudojimo formų. Todėl rekomendacija ir elgesio kodekso pagrindinės nuostatos turėtų sustiprinti donorų pasitikėjimą, skatinti didesnes aukas, tuo pačiu užkertant kelią nusikalstamo išnaudojimo rizikai arba bent jau ją sumažinant.

Po teroristų išpuolių rugsėjo 11 d. Finansinių veiksnių darbo grupė (FATF) priėmė specialias rekomendacijas, skirtas būtent kovai su teroristų finansavimu. Tarp jų yra rekomendacija¹⁵ šalims spręsti nepelno sektoriaus pažeidžiamumo problemą. Praktiškai valstybėms narėms ir trečiosioms šalims sunku įgyvendinti šį specialiųjų rekomendacijų aspektą. FATF buvo surengta prasmingų diskusijų dėl galimų metodų. Iki šiol FATF nariai negali susitarti dėl bendro VIII specialiosios rekomendacijos įgyvendinimo metodo.

Šios srities svarbą taip pat pripažino ES valstybių narių vyriausybės ir kitos tarptautinės organizacijos¹⁶. ES bendrame strateginiame dokumente¹⁷ dėl terorizmo finansavimo ir Europos Vadovų Tarybos 2004 m. gruodžio 16–17 d. išvadose Komisijos prašoma spręsti piktnaudžiavimo NPO veikla terorizmo finansavimo tikslais problemą. 2005 m. liepos 13 d. Tarybos deklaracijoje dėl ES atsako į sprogimus Londone Taryba raginama susitarti dėl „Elgesio kodekso siekiant sukliudyti teroristams piktnaudžiauti labdaros organizacijų veikla“.

Atsižvelgdama į galimą nepelno sektoriaus pažeidžiamumą teroristų finansavimo ir kito nusikalstamo išnaudojimo atvejais, Komisija parengė rekomendaciją valstybėms narėms ir elgesio kodekso pagrindines nuostatas Europos Sąjungoje veikiančioms nepelno organizacijoms.

Rengdama rekomendacijas ir elgesio kodekso pagrindines nuostatas, Komisija intensyviai konsultavosi su valstybėmis narėmis ir nepelno sektoriumi, taip pat aštuonias savaites konsultavosi su visuomene internetu.

¹⁴ KOM(2004) 700, 2004 m. spalio 20 d., žr. 5.2 skirsnį.

¹⁵ VIII specialiojoje rekomendacijoje nustatoma: „...nepelno organizacijos yra ypač pažeidžiamos, ir šalys turėtų užtikrinti, kad jomis nepasinaudotų i) teroristų organizacijos, apsimitančios juridiniais asmenimis; ii) teisėti subjektai nebūtų išnaudojami kaip terorizmo finansavimo kanalai ... ir iii) lėšos, skirtos teisėtiems tikslams, nebūtų slepiamos arba slapta nukreipiamos teroristų organizacijoms.“

¹⁶ Finansinių veiksnių darbo grupė ir jos VIII specialioji rekomendacija; G8 finansų ministrai, „Finansų ministrų pareiškimas“, Deovilis, 2003 m. gegužės 17 d.; G8 teisingumo ir vidaus reikalų ministrai, „Teisinio pagrindo užkertant kelią teroristų išpuoliams stiprinimo rekomendacijos“, Vašingtonas, 2004 m. gegužės 11 d.

¹⁷ Žr. 4 išnašą.

2. ĮGYVENDINIMAS EUROPOS LYGMENIU

Komisija turėtų užtikrinti *tolesnį dialogą su nepelno sektoriumi* dėl tolesnių veiksmų, susijusių su šiame komunikate pateikiama rekomendacija ir elgesio kodekso pagrindinėmis nuostatomis.

Visų pirma per pirmąjį 2006 m. pusmetį Komisija sudarys *neformalią kontaktinę grupę* ir surengs *konferenciją* su nepelno sektoriaus ir atitinkamų įstaigų atstovais, kad aptartų galimus būdus toliau įgyvendinti principus, nustatytus rekomendacijoje ir elgesio kodekso pagrindinėse nuostatose.

Su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis ji turėtų toliau aptarti, kaip galėtų būti plėtojama nepelno organizacijų ir valstybinių įstaigų partnerystė, kad *nepelno sektoriuje būtų rasta tinkama pusiausvyra tarp to, kas nustatyta įstatymų, ir ką jis pats nusistato*.

Europos Komisija toliau nagrinės, ar *tam tikromis aplinkybėmis Bendrijos teikiamas NPO finansavimas* galėtų būti laikomas atitinkančiu sustiprinto skaidrumo ir atskaitomybės priemonės.

Praėjus trejiems metams nuo *rekomendacijos ir elgesio kodekso pagrindinių nuostatų* priėmimo, Komisija *įvertins pasiektus rezultatus*.

PRIEDAS

Rekomendacija Valstybėms Narėms Ir Elgesio Kodekso Pagrindinės Nuostatos Npo, Siekiant Sustiprinti Skaidrumą Ir Atskaitomybę Nepelno Sektoriuje, Siekiant Užkirsti Kelią Teroristų Finansavimui Ir Kitoms Nusikalstamoms Išnaudojimo Rūšims

1. ĮVADAS

Nepelno sektorius atlieka labai svarbius humanitarinius ir kitus labai reikalingus viešus darbus, o piliečiai gauna naudos dėl jo nepakeičiamų paslaugų pagrindinėse gyvenimo srityse. Nepelno organizacijos yra labai svarbi demokratinių visuomenių dalis ir dažnai vykdo svarbias užduotis, kurių negali įvykdyti kitų rūšių organizacijos arba valstybinės įstaigos.

Tačiau yra požymių, kad keliais atvejais nepelno organizacijų veikla buvo pasinaudota terorizmo finansavimo ir kitais nusikalstamais tikslais¹⁸, o kai kuriais atvejais užkertant kelią tokiam pasinaudojimui buvo imtasi administracinių lėšų išaldymo priemonių¹⁹. Teroristai ir teroristų organizacijos gali gauti įvairių šaltinių finansavimą. Pinigai gali būti pervedami per finansų sektorių, pavedimais, alternatyviomis perlaidų sistemomis ir perduodami per grynųjų pinigų kurjerius, tačiau lėšos taip pat gali judėti ir būti kaupiamos prisidengiant nepelno organizacijomis. Finansinių veiksmų darbo grupė savo 2003–2004 m. pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo tipologijų ataskaitoje nurodė, kad „per šių metų tipologijų pratybas pateikti pavyzdžiai parodė, jog terorizmo finansavimo sistemoje NPO veikla gali būti piktnaudžiaujama įvairiais būdais ir įvairiais tikslais. Visų pirma teroristai ir teroristų organizacijos gali pasinaudoti NPO kaupdamos lėšas – taip įvyko daugelio didesnių NPO atveju, kai jų lėšos buvo išaldytos remiantis JT Saugumo tarybos rezoliucija 1373 (2001)... . Keli ekspertai pažymėjo neformalaus grynųjų pinigų rinkimo svarbą daugelyje etninių arba religinių bendruomenių ir tokių lėšų tinkamos priežiūros sunkumus... . Teroristai gali pasinaudoti NPO pervesti lėšas... . Galiausiai NPO gali būti pasinaudota teikiant tiesioginę logistinę pagalbą teroristams arba jų operacijų priedangai.“²⁰

Aukštesni ir (arba) sistemiškesni nepelno organizacijoms taikomi skaidrumo ir atskaitomybės standartai padės sustiprinti nepelno sektorių apsaugant jį nuo nusikalstamo piktnaudžiavimo jo veikla. Šiuo dokumentu siekiama rasti metodą, kuris sumažins tokio piktnaudžiavimo riziką, šio sektoriaus neapsunkinant. Pagrindiniai komunikate išdėstyti principai jokių būdu neturi būti aiškinami taip, kad apribotų laisvę burtis į asociacijas. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas duomenų apsaugos taisyklėms. Be to, rekomendacijų valstybėms narėms ir elgesio kodekso pagrindinių nuostatų įgyvendinimas neturėtų sukelti pavojaus veiksmingai teikti pagalbą kritiškais atvejais ir prireikus vykdyti kitą nepelno veiklą. Taip pat reikia pasirūpinti tuo, kad nebūtų daroma nieko, kas galėtų sumenkinti daugumos nepelno

¹⁸ FATF ekspertai išnagrinėjo atvejus, kai NPO veikla buvo piktnaudžiaujama terorizmo finansavimo tikslais, pavyzdžiui, 2003–2004 m. pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo tipologijų ataskaitoje, kurią galima rasti <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/19/11/33624379.PDF>; kitų pavyzdžių galima rasti Anglijos ir Velso labdaros komisijos puslapyje „Tyrimų ataskaitos“ šiuo adresu <http://www.charitycommission.gov.uk/investigations/inquiryreports/inqreps.asp>.

¹⁹ Išaldymo priemonės grindžiamos 2002 m. gegužės 27 d. Reglamentu (EB) Nr. 881/2002 (OL L 139, 2002 5 29, p. 9) su pakeitimais arba 2001 m. gruodžio 27 d. Reglamentu Nr. 2580/2001 (OL L 344, 2001 12 28, p. 70) su pakeitimais.

²⁰ Žr. 2003–2004 m. pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo tipologijų ataskaitos 8–10 psl. Šiuo adresu <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/19/11/33624379.PDF>.

organizacijų, teisėtai veikiančių nacionaliniu, ES ir tarptautiniu lygmenimis, darbą arba reputaciją.

Europos Sąjungoje veikiančios NPO skiriasi savo dydžiu ir teisine forma²¹. Rekomendacijose valstybėms narėms ir elgesio kodekso pagrindinėse nuostatose nepelno organizacijomis laikomos organizacijos, juridiniai asmenys, juridiniai dariniai, kurių pagrindinis tikslas yra „dalyvauti renkant ir (arba) skirstant lėšas labdaros, religijos²², kultūros, švietimo, socialiniais arba broliškais tikslais, arba vykdyti kitų rūšių gerus darbus.“²³ Dėl įvairovės patartina vengti vieno visiems tinkančio modelio²⁴. Be to, rekomendacija ir elgesio kodekso pagrindinės nuostatos jokių būdu neturėtų trikdyti teisėtos nepelno organizacijų tarpvalstybinės veiklos. Europos modelio tikslas – sukurti bendrus principus, kuriais galima grįsti įgyvendinimą nacionaliniu lygiu.

2. REKOMENDACIJA VALSTYBĖMS NARĖMS, KAIP SPRĘSTI NEPELNO SEKTORIAUS PAŽEIDŽIAMUMO PROBLEMĄ TERORIZMO FINANSAVIMO IR KITAIŠ NUSIKALSTAMO IŠNAUDOJIMO ATVEJAIŠ

Ši rekomendacija yra skirta valstybėms narėms, siekiant padėti joms įvertinti, kiek pažangos pasiekta kovojant su piktnaudžiavimu NPO veikla terorizmo finansavimo ir kitais nusikalstamais tikslais, ir nustatyti, kokių papildomų priemonių galėtų būti imamasi nacionaliniu lygiu. Valstybės narės turėtų skatinti NPO taikyti sustiprintas skaidrumo ir atskaitomybės priemones kasdieniniame valdyme, kad būtų sumažintas piktnaudžiavimo jų veikla nusikalstamais tikslais mastas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad visas jų nacionalinis nepelno sektorius dalyvautų įgyvendinime nacionaliniu lygmeniu.

2.1. Nepelno sektoriaus priežiūra

- Valstybės narės turėtų užtikrinti savo nepelno sektoriaus priežiūrą. Priežiūros vaidmuo galėtų būti skirtas vienai valstybinei įstaigai arba patikėtas veikiančioms institucijoms arba savarankiškomis įstaigoms.
- Įstaigos, kurios prižiūri nepelno sektorių arba jo dalį, turėtų užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą nacionaliniu lygmeniu. Vykdydamos tokį vaidmenį, jos turėtų:

²¹ Sektoriaus įvairovė jau buvo aprašyta Komisijos komunikate „Europos savanoriškų organizacijų ir fondų vaidmens rėmimas“ KOM(1997) 241.

²² Amsterdamo sutarties priedo 11 deklaracijoje nustatoma, kad „Europos Sąjunga gerbia ir nepažeidžia valstybių narių bažnyčių ir religinių asociacijų ar bendruomenių statuso, nustatyto pagal nacionalinę teisę. Europos Sąjunga taip pat gerbia filosofinių ir nereliginių organizacijų statusą.“

²³ Remiantis apibrėžtimi, kurią Finansinių veiksnių darbo grupė pateikė geriausios praktikos dokumento VIII specialiojoje rekomendacijoje.

²⁴ Kad tokio modelio būtų išvengta, siūloma registruoti NPO, kurios nori pasinaudoti specialiu mokesčių nuostatų teikiama privalumais, galimybe gauti valstybės dotacijas, teise į lėšų rinkimą; elgesio kodekso pagrindinėse nuostatose pabrėžiamas supaprastintos apskaitos ir ataskaitų rengimo taisyklių taikymas tam tikro dydžio nepelno organizacijoms.

- naudotis viešai prieinamomis visų NPO, kurios veikia jų teritorijoje ir nori pasinaudoti mokesčių lengvatų teikiamais privalumais, teise rinkti lėšas ir gauti valstybinio sektoriaus dotacijas, registracijos sistemomis. Šios registracijos sistemos galėtų būti tvarkomos nacionaliniu, regioniniu arba savivaldybės lygmeniu. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas tam, kad registracija visiškai gerbiama laisvės burtis į asociacijas principas. Taigi, registracija vykta pranešimo apie steigimą forma, o ne steigimo patvirtinimu;
- nustatyti esamus reikalavimus NPO, kad būtų išvengta registracijos arba ataskaitų rengimo prievolės dubliavimo;
- nustatyti visų kategorijų nepelno organizacijas, kurios nepatenka į jų registracijos sistemas ir sumažinti riziką, kuri gali kilti dėl tokių spragų;
- konsultuoti NPO dėl sektoriaus finansų skaidrumo ir pažeidžiamumo;
- koordinuoti veiklą tarp kompetentingų institucijų dėl pasinaudojimo NPO atliekamo tyrimo. Tyrimas turėtų vykti laikantis galiojančios baudžiamojo proceso tvarkos. Kompetentingos institucijos turėtų taip pat pajėgti įvertinti piktnaudžiavimo atskirų nepelno organizacijų veikla riziką;
- skatinti mokesčių institucijas vykdyti nepelno organizacijų, kurios naudojami specialiomis mokesčiais nuostatomis, patikrinimus tinkamai atsižvelgiant į organizacijos dydį ir veiklą.

2.2. Skatinimas laikytis elgesio kodekso

Remdamos atitikimą, valstybės narės turėtų atsižvelgti į šiuos dalykus:

- registracija, sustiprinti skaidrumo ir atskaitomybės standartai *patvirtina akivaizdų NPO statusą*, padeda įgyti ir išlaikyti visuomenės pasitikėjimą bei darbo nesiekiant pelno patikimumą;
- *privilegiuotas mokesčinis statusas, valstybės dotacijų skyrimas ir teisė rinkti lėšas* galėtų būti suteikiama visoms NPO, kurios tenkina registracijos reikalavimus ir laikosi skaidrumo ir atskaitomybės priemonių. Mechanizmas atitikimui užtikrinti gali būti toliau aprašomas sertifikavimo modelis;
- ateityje gali būti verta svarstyti, ar įtraukti elgesio kodekso pagrindinėse nuostatose siūlomus skaidrumo ir atskaitomybės principus į *esamas registracijos formas arba į registracijos formas, kurios bus sukurtos*. Tokias sistemas galėtų tvarkyti valstybinės arba privačios įstaigos, kurios analizuotų NPO atitiktį skaidrumo ir atskaitomybės priemonėms;
- *privačios priežiūros įstaigos arba nepelno skėtinės organizacijos* turėtų būti skatinamos sukurti patvirtinimo metodus arba kitus panašius mechanizmus NPO, kurios laikosi elgesio kodekso pagrindinių nuostatų.

2.3. Platesnė informavimo veikla ir NPO pažeidžiamumas teroristų finansavimo ir kitos nusikalstamos veiklos atvejais

Žvalgyba ir toliau nurodo²⁵, kad piktnaudžiavimas nepelno sektoriaus veikla išlieka vienas iš teroristų naudojamų būdų rinkti lėšas finansuoti savo veiklą. Todėl labai svarbu, kad valstybės narės ir NPO gerai žinotų, kaip organizacijų veikla galima piktnaudžiauti terorizmo finansavimo ir kitais nusikalstamais tikslais.

- NPO turėtų būti skatinamos **vertinti savo turimą pažangią praktiką** ir taip stiprinti tolesnę piktnaudžiavimo veikla terorizmo finansavimo ir kitais nusikalstamais tikslais prevenciją;
- dalyvaujant pagrindiniams nepelno sektoriaus atstovams valstybės narės turėtų inicijuoti **informavimo kampanijas NPO** dėl piktnaudžiavimo jų veikla rizikos ir sektoriaus pažeidžiamumo;
- **privatus sektorius** (finansų įstaigos, apskaitininkai, auditoriai ir teisininkai, turintys reikalų su privačiu sektoriumi) **turėtų būti konsultuojamas**, kad jam būtų lengviau nustatyti įtartina veiklą arba sandorius, taip pat dėl technikos, kuria ypač naudojami teroristai įsiskverbdami į nepelno organizacijas.

2.4. Piktnaudžiavimo NPO veikla tyrimas

Tyrimas turi būti proporcingas nustatytos rizikos dydžiui ir atliekamas laikantis galiojančios baudžiamojo proceso tvarkos.

- Bendradarbiavimui arba keitimuisi informacija **nacionaliniu lygiu** turėtų būti vadovaujama ir šią veiklą turėtų koordinuoti, jeigu įmanoma, viena iš kompetentingų institucijų, turinčių teisę prižiūrėti nepelno organizacijas, tarp kurių mokesčių institucijos, finansinės žvalgybos padalinys ir teisėtvarkos tarnybos. Siekiant palengvinti keitimąsi informacija nacionaliniu lygiu, kiekvienoje iš šių institucijų turėtų būti paskirtas asmuo, kuris būtų vienintelis kontaktinis asmuo keitimosi informacija tikslais tais atvejais, kai NPO veikla naudojama finansuoti terorizmą. Užtikrinant greitą ir veiksmingą keitimąsi informacija, tarp šių institucijų turėtų būti sukurti specialios paskirties informacijos tinklai.
- Bendradarbiavimas ir keitimasis informacija **ES arba tarptautiniu lygmeniu** turėtų apimti tinklą, kurį sudarytų teisės saugos vienintelis kontaktinis centras, turintis ekspertinių žinių apie terorizmo finansavimą ir žinių apie NPO sektorių. Komisija remia esamų ES lygmens bendradarbiavimo ir keitimosi informacija tinklų panaudojimą teisės saugos institucijoms ir prireikus kitoms įstaigoms, kompetentingoms tirti galimus pasinaudojimo NPO atvejus. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) galėtų suvaidinti ypatingą vaidmenį šiame bendradarbiavime ir keitimasi informacija. CEPOL (*Europos policijos koledžo*) vaidmuo galėtų būti itin svarbus rengiant aukštesnio rango policijos pareigūnus, pabrėžiant sektoriaus pažeidžiamumą, išnaudojimo tipologijas, remiant bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija.

²⁵ Žr., pvz., Europolo „Kovos su terorizmo finansavimu Europos Sąjungoje apžvalga“, riboto naudojimo, 2005 m. birželio 1 d.

3. SVARBA NEPELNO SEKTORIUI – ELGESIO KODEKSO PAGRINDINĖS NUOSTATOS NPO, SIEKIANT PAREMTI SKAIDRUMO IR ATSKAITOMYBĖS GERIAUSIĄ PRAKTIKĄ

Nepelno sektoriuje, kur skaidrumo ir atskaitomybės lygis sustiprintas, yra mažiau nusikalstamo išnaudojimo galimybių. Dauguma nepelno organizacijų jau dabar laikosi daugumos šiame dokumente išdėstytų reikalavimų, o daugelis jų jau sukūrė savo elgesio kodeksus. Taikydamos šias taisykles NPO rodo savo atsakomybę už visuomenės dosnumą ir sustiprina save nusikalstamo išnaudojimo atžvilgiu. Taigi, pagrindinis šių elgesio kodekso pagrindinių nuostatų tikslas yra nustatyti visiems bendrus įprastus minimalius skaidrumo standartus Europos Sąjungoje veikiančioms NPO ir remti tolesnes šios srities diskusijas.

- NPO turėtų siekti organizacijos *misijos tikslų* ir šiems tikslams panaudoti savo išteklius.
- Atsakomybė už teisinę atitiktį turėtų tekti organizacijos *aukščiausiam valdymo organui*.
- Visos NPO turėtų parengti *dokumentą, kuriame yra organizacijos identifikavimo informacijos*. Šis dokumentas turėtų būti nuolat atnaujinamas, su juo turėtų būti galima susipažinti NPO biure. Registruotos NPO turėtų nusiųsti šią identifikavimo informaciją organui, kuris yra atsakingas už atitinkamų registracijos funkcijų nustatymą. Šiam organui turėtų būti pranešama apie pagrindinius organizacijos pasikeitimus ir organizacijos likvidavimą (kartu su pranešimu apie būsimą NPO grynojo turto paskirstymą).

Informacija turi aiškiai padėti identifikuoti NPO. Be formalaus NPO pavadinimo papildomą informaciją turi sudaryti bet koks bendrai naudojamas akronimas arba neformalus pavadinimas, veiklos pavadinimas ir registracijos numeris (jeigu toks yra). Be to, ją sudaro tokia informacija: registruoto biuro adresas, telefono ir (arba) fakso numeris, interneto svetainės adresas ir informacija apie ankstesnius adresus ir adreso pasikeitimą. Taip pat bus įtraukta smulki informacija apie organizacijos padalinius. NPO bendrų tikslų, politikos ir prioritetų (misijos tikslo) pareiškimas turėtų taip pat būti paminėtas, kaip ir NPO organizacinės ir sprendimų priėmimo struktūros aprašas – taip atspindint organizacijos dydį ir nurodant vidaus finansų kontrolės sistemas. Šiame dokumente turėtų būti nurodomi direktorių arba vykdomojo komiteto nariai arba kiti sprendimus organizacijoje priimančias asmenys ir atsakingieji asmenys. Prireikus taip pat turėtų būti nurodytas tikrasis organizacijos savininkas.

NPO pavadinimu atidarytų banko sąskaitų numerių sąrašas ir visi asmens duomenys turi būti saugomi slaptai registre ir NPO biure.

- NPO turėtų laikytis *tinkamos sąskaitybės praktikos* ir rengti *metines finansines* pajamų ir išlaidų *ataskaitas*. Kiekvienais metais turėtų būti rengiama *ataskaita*, kurioje aprašoma veikla ir biudžetas, praėjusių finansinių metų projektai ir pateikiama informacija, kaip jie parėmė NPO bendruosius tikslus. Nenorint apkrauti NPO papildomais administraciniais reikalavimais *Supaprastinti apskaitos ir ataskaitų rengimo reikalavimai* turėtų būti taikomi tam tikro dydžio NPO²⁶. NPO turi būti galima susipažinti su finansinėmis ataskaitomis ir ataskaitomis valstybinių įstaigų, kurioms suteikti priežiūros įgaliojimai, prašymu.

²⁶ Valstybės narės gali nustatyti kitus NPO, kurioms taikomi supaprastinti apskaitos ir ataskaitų rengimo reikalavimai, kriterijus (pvz., veiklos sritis).

- Metinės finansinės ataskaitos ir ataskaitos, sprendimų priėmimo organų diskusijų protokolai, atliktų auditų²⁷ dokumentai turėtų būti *saugomi mažiausiai 5 metus* registruotame NPO biure.
- NPO visų pervedamų pinigų srautų atveju turėtų naudotis *formaliais kanalais*, kai tik yra tinkama galimybė naudotis formalia finansų sistema. Jei tai įmanoma praktiškai, visi gauti pinigai turi būti laikomi bankų sąskaitose, o piniginės išlaidos turėtų būti daromos naudojantis tomis bankų sąskaitomis.
- Visos NPO turėtų laikytis taisyklės – „*Pažink savo pagalbos teikėjus ir susijusias NPO*“, o tai reiškia, kad NPO turėtų stengtis patikrinti savo pagalbos teikėjų ir susijusių NPO tapatybę, kredencialus ir sąžiningumą. Pavyzdžiui, avansinio mokėjimo atveju, NPO nustato, kad galimas gavėjas gali pasiekti labdarinę dotacijos tikslą kartu apsaugodamas išteklius nuo lėšų nukreipimo nelabdariniams tikslams. Esant praktinėms galimybėms NPO turėtų sumažinti dotacijos sąlygas iki raštiško susitarimo ir dalyvauti atliekant nuolatinę kontrolę.
- NPO turėtų rūpintis visapusišku ir tikslu *lėšų*, pervedamų iš jos jurisdikcijos (šalies), ir lėšų, pervedamų bet kokiam asmeniui, teikiančiam paslaugas pradinės NPO vardu, *auditu*. Tai galėtų apimti atitinkamų dokumentų apie visus finansinius pavedimus tiesiogiai tarpinėms organizacijoms ir asmenims saugojimą.

²⁷ Kaip aprašyta punkte apie *lėšų audito* reikalavimus.